

Foundations of Halacha 26.1 - The Halachot and Minhagim of the Shavuot Meals

1. Rema on Shulchan Aruch OC 494:3

It is /also/ the custom (11) in several localities /for one/ to eat (12) milk food (13) on the first day of Shavu'os. It appears to me that the reason is that this /serves/ (14) like the two cooked foods which are taken on Pesach night, in remembrance of the Pesach-offering and in remembrance of the festive-offering. Likewise, one eats a milk food and subsequently a meat food /on Shavu'os night/ and it is necessary to bring with them (15) two /loaves of/ bread (16) onto the table, which is instead of the altar. This /therefore/ provides (17) a remembrance of the two /loaves of/ bread that were offered on Yom Ha-Bikkurim.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן

תצד

ונוהגין (יא) בכל מקום לאכול (יב) מאכלי ו' חלב (יג) ביום ראשון של שבועות; ונ"ל הטעם שהוא (יד) ז' כמו השני תבשילין שלוקחים בליל פסח, זכר לפסח וזכר לחגיגה, כן אוכלים מאכל חלב ואח"כ מאכל בשר ח' וצריכין להביא עמהם (טו) ב' לחם (טז) על השלחן שהוא במקום המזבח, ויש בזה (יז) ט' זכרון לב' הלחם שהיו מקריבין ביום הבכורים.

2. Mishna Berurah

(12) Milk food. See the M.A. I have heard, in addition, on the authority of a great /Torah scholar/, a correct reason for this /custom/. /He points out/ that at the time when /the children of Israel/ stood on Mount Sinai and received the Torah [because through the ten commandments every part of the Torah was revealed to them, as stated by Rav Sa'adyah Gaon, since the ten commandments incorporate the entire Torah], when they descended from the mountain /and returned/ to their homes they did not have anything but milk food available which could be eaten immediately. This is because meat requires much preparation: slaughtering with an inspected knife, as the Lord commanded, porging the threads of forbidden fat and the veins, rinsing and salting. /It would also have been necessary for them/ to cook with new vessels, since the vessels which with they had previously cooked within that cyclic day 9 became forbidden for their /use/. Consequently, they chose /to eat/ milk food at that time. We /eat milk food on Shavu'os/ in remembrance of that.

(13) On the first day, etc. It is also the custom in some localities to eat honey and milk /on Shavu'os/. This is because the Torah is compared to honey and milk, as it is stated, 10 "Honey and milk are beneath your tongue, etc." (*ShirHa-Shirim 4:11*)

(14) Like the two cooked foods, etc. Likewise one eats, etc. /The Rema/ means by this that just as on Pesach one acts in remembrance of the offerings /which were offered that day/, we are likewise required to act on Shavu'os in remembrance of the two /loaves of/ bread which were brought /on Shavu'os/. We therefore eat milk food and after that meat food. It is /then/ necessary to bring two /loaves of/ bread /to the table/ with /the food/, as it is forbidden to eat from the same /loaf of/ bread /for/ meat and milk /food/. /The custom therefore/ provides remembrance of the two /loaves of/ bread /which were offered/.

(15) Two /loaves of/ bread, etc. It has therefore become the custom to bake one /loaf of/ bread with butter, as then it will definitely be necessary to bring another /loaf of/ bread /to the

משנה ברורה סימן תצד

(יב) מאכלי חלב - עיין מ"א ואני שמעתי עוד בשם גדול אחד שאמר טעם נכון לזה כי בעת שעמדו על הר סיני וקבלו התורה [כי בעשרת הדברות נתגלה להם עי"ז כל חלקי התורה כמו שכתב רב סעדיה גאון שבעשרת הדברות כלולה כל התורה] וירדו מן ההר לביתם לא מצאו מה לאכול תיכף כ"א מאכלי חלב כי לבשר צריך הכנה רבה לשחוט בסכין בדוק כאשר צוה ה' ולנקר חוטי החלב והדם ולהדיח ולמלוח ולבשל בכלים חדשים כי הכלים שהיו להם מקודם שבישלו בהם באותו מעלי"ע נאסרו להם ע"כ בחרו להם לפי שעה מאכלי חלב ואנו עושין זכר לזה :

(יג) ביום ראשון וכו' - גם נוהגין [יא] בקצת מקומות לאכול דבש וחלב מפני התורה שנמשלה לדבש וחלב כמש"כ דבש וחלב תחת לשונך וגו' :

(יד) כמו השני תבשילין וכו' כן אוכלים וכו' - ר"ל כשם שבפסח עושין זכר לקרבן כן אנו צריכין לעשות בשבועות זכר לשתי הלחם שהיו מביאין וע"כ אוכלים מאכלי חלב ואח"כ מאכל בשר וצריכין להביא עמהם שתי לחמים דאסור לאכול בשר וחלב מלחם אחד ויש בזה זכרון לשתי הלחם :

(טו) ב' לחם וכו' - ולכן נהגו [יב] לאפות לחם אחד עם חמאה דאז בודאי יצטרך להביא לחם אחר לאכול עם בשר [יג]

table/ to eat with the meat /food/.

One should take care then to burn the oven well in between /the baking of the/ bread /which is baked with butter/ and /the baking of the other/ bread. It is also necessary to use a new baking shovel /for the second bread/, in contradiction to /the custom of/ a few women, who turn over /the first shovel/ to the other side. The reason is /that the first shovel/ will have absorbed fat from side to side /when it was used for the first loaf/.

(16) Onto the table. One should be careful to take another tablecloth when he wishes to eat meat. /However,/ it is unnecessary /for one/ to interrupt /between the eating of milk food and meat food/ with Grace after Meals, provided he has not eaten hard cheese. He should just wipe his mouth well and rinse it, as stated in the Yo.D., Sec. 89.

(17) A remembrance of the two /loaves of bread. Consequently, these /two loaves/ should be of wheat, to resemble the two /loaves of/ bread /that were offered then/.

The P.Mg. writes concerning /the eating of both/ meat and milk foods /close to one another/ that one must be careful to /follow/ all /the laws in this respect/, stated in the Yo.D., Sec. 88 and 89, which one is careful /about/ all year. /This is important/ so that his gain /by following the custom described by the Rema/ will not be offset by his loss /through neglecting these laws/.

ויזהר אז להסיק התנור יפה בין לחם
ללחם וגם צריך מרדה חדשה דלא
כמקצת נשים שמהפכין אותה על צד
השני דהא בלוע מעבר אל עבר משמנונית:

(טז) על השלחן - ויזהר ליקח [יד] מפה
אחרת כשרוצה לאכול בשר. וא"צ
להפסיק בבהמ"ז [טו] אם אינו אוכל
גבינה קשה אלא יקנח פיו יפה וידיח
כדאיתא ביו"ד סי' פ"ט:

(יז) זכרון לבי הלחם - וא"כ יהיו של
חטין דוגמת שתי הלחם. כתב הפמ"ג יש
ליזהר בענין מאכלי בשר וחלב בכל מה
שנזהרין בכל השנה המבואר ביו"ד סי'
פ"ח ופ"ט ושלא לצאת שכרם בהפסדם.